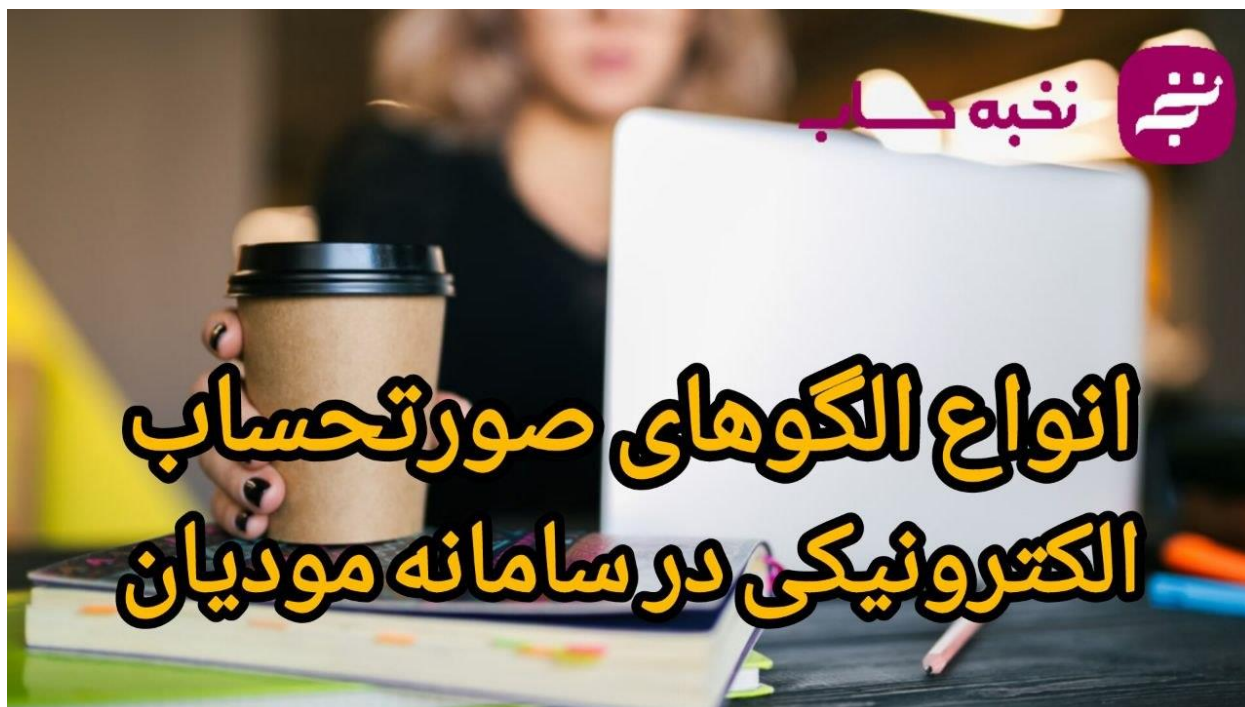

انواع الگوهای صورتحساب الکترونیکی در سامانه مودیان

با اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان، صورتحساب الکترونیکی به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان نظام مالیاتی کشور شناخته می‌شود. این تغییر بزرگ در نظام مالیاتی، شیوه ثبت و اعلام معاملات را دگرگون کرده و الزاماتی را برای مودیان ایجاد نموده است تا تمامی فروش‌ها و ارائه خدمات خود را تنها از طریق الگوهای استاندارد سامانه مودیان ثبت و ارسال کنند. اما نکته اساسی این است که صورتحساب الکترونیکی یک قالب واحد ندارد؛ بلکه سازمان امور مالیاتی برای پوشش طیف گسترده‌ای از معاملات، الگوهای مختلفی را طراحی کرده است.

شناخت این الگوها و کاربرد هر یک، برای حسابداران، کسب‌وکارها، فروشگاه‌ها، شرکت‌ها و حتی فریلنسرها ضروری است؛ زیرا انتخاب الگوی اشتباه می‌تواند موجب رد صورتحساب، ایجاد مغایرت در دفاتر مالیاتی، بروز خطا و حتی اعمال جریمه شود. در این مقاله از **نخبه حساب**، انواع الگوهای صورتحساب الکترونیکی، کاربردها و نکات کلیدی هر یک را به صورت جامع بررسی می‌کنیم.

چرا شناخت الگوهای صورتحساب الکترونیکی اهمیت دارد؟

انتخاب الگوی صحیح، در ظاهر موضوعی ساده است اما در عمل نقش مهمی در عملکرد صحیح سامانه و پیشگیری از مشکلات مالیاتی دارد. مهم‌ترین دلایل اهمیت این موضوع عبارت‌اند از:

۱. انطباق کامل با قوانین

هر الگوی صورتحساب برای یک نوع مشخص از معامله طراحی شده است. عدم رعایت الگوی صحیح می‌تواند منجر به عدم پذیرش توسط سامانه و ایجاد اخلاف در گزارش‌دهی ماهانه شود.

۲. جلوگیری از خطا و جرایم مالیاتی

انتخاب الگوی اشتباه، معمولاً به ثبت نادرست اطلاعات منجر می‌شود و این موضوع می‌تواند در بررسی‌های آینده، برای مودی مشکل‌ساز شود.

۳. افزایش شفافیت معاملات

هر الگو، داده‌ها و جزئیات مشخصی را الزامی می‌کند. درج این جزئیات کمک می‌کند تا نوع معامله دقیق‌تر برای سازمان امور مالیاتی روشن شود.

۴. سرعت‌بخشی به فرآیند رسیدگی

صورتحساب‌هایی که با الگوی درست و استاندارد ارسال می‌شوند، در مراحل پردازش و اعتبارسنجی سامانه بدون مشکل تأیید می‌گردند.

الگوهای اصلی صورتحساب الکترونیکی

الگوهای صورتحساب به‌طور کلی در دو دسته **نوع اول (کامل)** و **نوع دوم (خلاصه)** تعریف شده‌اند.

۱. الگوهای نوع اول (کامل)

این الگوها شامل اطلاعات کامل خریدار، فروشنده، کالا یا خدمت، محاسبات مالیاتی و جزئیات هر معامله هستند. عمدتاً برای معاملات B2B و B2C حرفه‌ای استفاده می‌شوند.

۱. صورتحساب فروش کالا و خدمات (الگوی عمومی)

کاربرد: رایج‌ترین الگوی سامانه مودیان و مناسب برای اغلب فروش‌های کالا و خدمات
ویژگی‌ها:

- اطلاعات کامل طرفین
- ردیف‌های کالایی با شناسه کالا/خدمت
- نرخ، مقدار، تخفیف و محاسبات VAT

۲. الگوی طلا، جواهر و پلاتین

کاربرد: مخصوص صنف طلا و جواهر
ویژگی‌ها:

- درج وزن فلز
- اجرت ساخت
- سود فروشنده
- محاسبه VAT فقط بر اجرت و سود، نه کل ارزش طلا

۳. الگوی پیمانکاری (در حال توسعه)

کاربرد: قراردادهای پیمانکاری، ساخت‌وساز و خدمات مرحله‌ای
ویژگی‌ها:

- ثبت اطلاعات قرارداد
- ثبت پیش‌پرداخت‌ها
- ثبت صورت‌وضعیت‌ها و کسورات قانونی

۴. الگوی فروش ارز (صرافی‌ها)

کاربرد: خرید و فروش انواع ارز
ویژگی‌ها:

- ثبت نوع ارز

- نرخ خرید/فروش
- معادل ریالی

۵. الگوی صادرات (در حال توسعه)

کاربرد: صادرات کالا و خدمات
ویژگی‌ها:

- نرخ صفر VAT
- شماره کوتاژ گمرکی
- اطلاعات کشور مقصد

۶. الگوی خدماتی (مالی، بیمه، تأمین مالی)

کاربرد: برای خدمات غیرکالایی
ویژگی‌ها:

- فیلدهای مخصوص خدمات بانکی و بیمه‌ای
- ردیف خدمات با شناسه خدمت

۷. الگوی معاملات بورس کالا و اوراق

کاربرد: معاملات بورس کالا و انواع کارگزاری‌ها
ویژگی‌ها:

- کارمزدها
- هزینه‌های جانبی
- جزئیات ویژگی‌های معاملاتی

۸. الگوی بارنامه (عملیاتی از آذر ۱۴۰۳)

کاربرد: حمل‌ونقل جاده‌ای، شرکت‌های باربری
ویژگی‌ها:

- مبدا و مقصد
- وزن بار
- کرایه حمل و بیمه بار

۲. الگوهای نوع دوم (خلاصه)

این الگوها برای فروشهای خرد و معاملات B2C استفاده می‌شوند؛ زمانی که شناسایی خریدار ضروری نیست.

صورتحساب فروش به مصرف‌کننده نهایی

کاربرد: خرده‌فروشی‌ها، فروشگاه‌ها، سوپرمارکت‌ها، کافی‌شاپ‌ها و مشاغل که تراکنش‌های روزانه متعددی دارند
ویژگی‌ها:

- عدم نیاز به درج اطلاعات خریدار
- ثبت مجموع مبالغ فروش
- مناسب برای معاملات کوچک و متوسط

نکات مهم در استفاده از الگوها

۱. شناخت دقیق ماهیت معامله

پیش از صدور صورتحساب باید مشخص کنید معامله مربوط به طلا، ارز، صادرات، خدمات، حمل‌ونقل یا فروش عمومی است.

۲. استفاده از شناسه کالا و خدمت صحیح

تمام ردیف‌های صورتحساب نیازمند شناسه کالا/خدمت هستند.

۳. توجه به به‌روزرسانی‌های سامانه

سازمان مالیاتی به‌مرور الگوها را اصلاح یا گسترش می‌دهد.

۴. استفاده از نرم‌افزارهای حسابداری معتبر

نرم‌افزار باید کاملاً با سامانه مودیان سازگار باشد و انتخاب الگوی صحیح را تسهیل کند.

جدول خلاصه الگوهای اصلی صورتحساب

کاربرد	الگوی مشخص	نوع الگو
تمامی معاملات عمومی فروش کالا و خدمات	نوع اول (کامل)	
محاسبه VAT بر اجرت طلا و جواهر		
قراردادهای پروژه‌ای	پیمانکاری	
صرافی‌ها	فروش ارز	
نرخ صفر VAT	صادرات	
خدمات بانکی، بیمه‌ای خدماتی		
معاملات کارگزاری	بورس کالا	
حمل‌ونقل و باربری	بارنامه	
فروش خرد و روزانه	فروش به مصرف‌کننده نهایی	نوع دوم (خلاصه)

منابع آموزشی برای یادگیری الگوها

اگر قصد یادگیری عملی و حرفه‌ای الگوهای صورتحساب الکترونیکی را دارید:

- کتاب "ایستگاه پایانی سامانه مودیان" مرجع کامل شناخت الگوها و نحوه صدور صحیح آنهاست.
- دوره آفلاین سامانه مودیان با تدریس استاد مجتبی سهرابی که در وبسایت نخبه حساب قابل تهیه است، بهترین دوره برای آموزش کاربردی و گام به گام سامانه است.

سؤالات متداول

۱. اگر الگوی اشتباه انتخاب کنم، چه می‌شود؟

صورتحساب ممکن است رد شود یا در بررسی‌های مالیاتی آینده برای مودی مشکل ایجاد کند.

۲. آیا الگوهای صورتحساب ثابت هستند؟

خیر، امکان تغییر، توسعه و اصلاح آنها وجود دارد.

۳. چگونه شناسه کالا و خدمت را پیدا کنم؟

از طریق سامانه استعلام شناسه کالا و خدمت سازمان مالیاتی یا از طریق نرم‌افزار حسابداری.

۴. آیا نرم‌افزارهای حسابداری الگوی مناسب را پیشنهاد می‌دهند؟

بله، بسیاری از نرم‌افزارها این قابلیت را دارند؛ اما مسئولیت نهایی با کاربر است.

نتیجه‌گیری

شناخت دقیق الگوهای صورتحساب الکترونیکی، گامی ضروری برای انطباق با الزامات سامانه مودیان است. استفاده صحیح از الگوها، علاوه بر جلوگیری از جرایم و خطاها، موجب **شفافیت مالیاتی و بهبود مدیریت کسب و کار** می‌شود. با رعایت نکات مهم و انتخاب الگوی مناسب، فرآیند صدور صورتحساب برای شما ساده‌تر، دقیق‌تر و استانداردتر خواهد بود.